

RIPPIKOULUKYSELYN TULOKSIEN ARVIOINTIA

ESA YLIKOSKI

Mediassa esille nousut poikien uskonnollisuuden kasvu saattaa ilmentää yleisempää vanhoillisuuden ja yhteiskunnallisten asenteiden kovenemisen trendiä. Entistä uskonnollisemmat rippikoulunuoret suhtautuvat nurjamielisesti heikommassa asemassa oleviin, maahanmuuttoon sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksiin. Täysin samaa mieltä (7/7) Jumalan olemassaolosta oli kuitenkin vain 17 % rippikoululaisista, vaikka jonkin verran eli 5/7 ja 6/7 uskovien kanssa Jumalaan uskovia on yli 43 %. Muutos vuodesta 2019 vuoteen 2023 on kuitenkin selvä. Samalla tyttö- ja poikarippikoululaisten näkemysten välille on tullut merkittäviä eroja.

Rippikoululaisten mielipiteitä rippikoulun jälkeen on tutkittu aiempaa laajemmin vuosina 2019-23. Päätavoitteena on saada palautetta rippikoululeiriön onnistumisesta. Samalla kysyttiin myös uskonnollisesta uskosta sekä eräitä yhteiskuntaeettisiä arvokysymyksiä.

Vastausten osuus kaikista rippikoululaisista on noussut 39 prosenttiin. Kun kyselyyn on osallistunut osa seurakunnista ja osa ei, osallistuvissa vastausprosentti on tuota suurempi ja osallistumattomissa nolla. Vastaaminen on tietävästi tapahtunut ryhmätilanteissa, mutta kuitenkin anonymisti netissä.

Kyselystä on medialle kerrottu pääpiirteisiä tietoja, joiden mukaan neljän vuoden aikana on tapahtunut uskonnollisuuden lisääntymistä erityisesti poikien keskuudessa, mutta ei paljokaan tyttöjen keskuudessa. Tiedotus meni hyvin läpi isoissa medioissa.

Nyt sitten tiedetään, että vuodesta 2019 vuoden 2023 tyttörippikoululaisten usko Jumalan olemassaoloon kasvoi 35 %:sta 37 %:iin ja poikarippikoululaisten 36 %:sta peräti 50 %:iin. Vastaavat lukemat Jeesuksen kuolleista nousemiseen olivat tyttörippikoululaisilla 31 % ja 34 % sekä poikarippikoululaisilla 35 % ja 47 %.

Huomion arvoista on, että kysymyksiin vastattiin asteikolla 1-7 siten, että

uskoviksi katsottiin arvot 5-7/7 valinnat. Jos kuitenkin ajatellaan uskomista kristinuskon kaikkivaltiaaseen ja kaikkitietävään Jumalaan, herää kysymys, paljonko uskotaan täysillä, asteikolla 7/7. (Kyselyssä arvo 7 = täysin samaa mieltä.)

Saamieni lisätietojen mukaan vuonna 2023 tytöistä arvolla 7/7 Jumalaan uskoi 12 % ja pojilla lukema on 22 %. Kaikki yhteensä noin 17 %. Miten tätä pitäisi arvioida?

Kun kysely on tehty pian rippikoulun jälkeen, lukemia ei mielestäni voi pitää kovin korkeina. Jos olisin Raamatun äksy Jumala, en olisi kovin tyytyväinen. Vastaaajinahan ovat vain rippikoulunuoret, ei koko Suomen nuoriso. Toki heidän osuutensa on yhä liki 75 prosenttia kaikista nuorista.

Nämäkin lukemat ovat silti vuonna 2023 korkeampia kuin vuoden 2019 kyselyssä. Tyttöillä uskomisen arvolla 7/7 on kasvanut 10 %:sta 12 %:iin ja pojilla 12 %:sta 22 %:iin. Kaikilla yhteensä nousu 11 %:sta 17 %:iin. Tyttöjen ja poikien muutoksen erilaisuus on tässäkin merkitsevää ja huomionarvoista.

Entäpä sitten epäuskon puoli ”Uskon, että Jumala on olemassa” -kysymyksessä? (Kyselyssä arvo 1 = täysin eri mieltä.) Vuonna 2023 poikarippikoululaisista vastasi asteikon 1-7 arvoihin 1, 2 ja 3 eli enemmän tai vähemmän eri mieltä oloa ilmaisten yhteensä 31 % lukemin 14 %, 8 % ja 9 %. Vuonna 2019 lukema yhteensä oli 43 %, lukemin 21 %, 11 % ja 11 %. Tyttörippikoululaisten vastauksissa 2023 kielteiselle puolelle kallistui 42 %, lukemin 16 %, 13 % ja 13 %. Vuonna 2019 lukemat olivat samat, yhteensä 42 %, lukemin 16 %, 13 % ja 13 %.

Kun kysely on tehty erikseen myös ns. isosille (nuorille apuohjaajille), mainittakoon, että vuonna 2023 oli tyttöisosista 32 % ja poikaisosista 23 % enemmän tai vähemmän eri mieltä väitteestä, että Jumala on olemassa. Vuonna 2019 nuo lukemat olivat 27 % ja 26 %. Tyttöisosten epäusko oli lisääntynyt ja poikien vähentynyt.

Tämän Jumalaan uskomisen kasvun syitä vuosina 2019-2023 voi arvailla ja tulkita monella tavalla. Ensinnäkin rippikoulujen uskonnollista kasvatusta on voitu jollain lailla tehostaa. Vuoden 2019 lukemiin ei

varmaankaan rippikoulujen järjestäjä ja kustantaja ole ihan ollut tyytyväinen. Jonkinlaista tyytymättömyyden osoitusta, ”kurinpalautusta” ja uskontokasvatuksen tehostamisvaatimuksia lienee rippikoulupapeille ylhäältä annettu.

Toiseksi ympäröivässä yhteiskunnassa on neljässä vuodessa tapahtunut huomattavia muutoksia. Näitä ovat koronapandemia mm. kouluopetukseen kohdistuneine rajoitustoimineen, Suomen ja Euroopan turvallisuuspoliittinen tilanteen kiristyminen sekä Suomen puoluepoliittisen kentän muutokset, jotka näkyivät vuoden 2023 eduskuntavaalien tuloksissa, erityisesti perussuomalaisten uudessa nousussa.

Yhteiskuntaeettisten kysymysten vastaukset vuodelta 2023 kertovat, että rippikoululaisten poikien asenteiden muutoksissa ei ole kysymys vain eikä ehkä ensi sijassa uskonnollisuudesta vaan pikemmin yleisestä konservatiivisuuden noususta.

Rippikoululaistytöistä 51 % ja -pojista vain 26 % vastasi myönteisesti kysymykseen ”Tunnen myötätuntoa heitä kohtaan, jotka ovat heikommassa asemassa kuin minä. Arvot 7 (%) asteikolla 1-7.”

Kysymykseen ”Maahanmuutto on myönteinen asia Suomen tulevaisuudelle (%). (2023 kesä)” tytöistä 18 % oli täysin samaa mieltä ja 31 % jokseenkin samaa mieltä, pojista täysin samaa mieltä oli vain 9 % ja jokseenkin samaa mieltä 19 %. Pojista siis 28 % oli jollain lailla samaa mieltä kysymyksen väitteelle, tytöistä 49 %.

Kun tytöistä 37 % oli täysin samaa mieltä ja 27 % jokseenkin samaa mieltä, että ”Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt pitäisi ottaa paremmin huomioon yhteiskunnassa (%). (v 2023)”, pojista täysin samaa mieltä oli vain 9 % ja jokseenkin samaa mieltä 14 %. Pojista siis vain vajaa neljännes (23 %) oli jollain lailla samaa mieltä, tytöistä liki 2/3 (64 %)!! Kaksi huutomerkkiä lienee paikallaan.

Näiden yhteiskunnallisten kysymysten muutoksista vuosina 2019-2023 minulla ei ole tietoa. Esimerkiksi vaalitulosten ja muiden seikkojen perusteella voi päätellä muutoksia on tapahtunut ja ne ovat jollain lailla yhteydessä myös uskonnollisuuden lisääntymiseen.

